

Szczęśliwi użytkownicy wygodnych, funkcjonalnych i prawidłowo wykonanych tarasów dobrze wiedzą, ile im zawdzięczają. To bowiem taras – obok ogrodu – w największym stopniu odróżnia egzystencję posiadacza domu jednorodzinnego od życia mieszkańców miejskich osiedli.

Opracowanie: Agnieszka Rezier

NAD NAMI TYLKO

NIEBO...

Znaczenie przydomowego tarasu trudno przecenić. Mimo że w porównaniu do powierzchni domu czy ogrodu zwykle niewielki, jest on jednym z tych elementów budynku jednorodzinnego, które w istotny sposób wpływają na styl i organizację życia na własnych włościach. Z pewnością warto go zaplanować i zbudować; w przyszłości spędzimy na nim wiele niezapomnianych chwil. **Odpowiednio usytuowany i prawidłowo wykonany**, może stać się przedłużeniem salonu, jadalni, gabinetu, a nawet sypialni – zielonym pokojem „z widokiem”, zachęcającym do biesiad z przyjaciółmi czy wypicia porannej kawy pod gołym niebem.

Jednak taras, który niezorientowanym może wydawać się konstrukcją prostą, w rzeczywistości jest budowlą dosyć skomplikowaną. Trudności związane z jego prawidłowym wzniesieniem bywają bagatelizowane, co sprawia, że często staje się on niechcianym „bohaterem”

pierwszego po zasiedleniu domu remontu – czasem nawet w 2-3 lata od zamieszkania. **Żywiołem, który niszczy wierzchnie i krawędziowe warstwy tarasu, jest zamarzająca w nich zimą woda.** Dlatego bardzo istotne jest jej skuteczne **odprowadzenie**, a także **prawidłowe wykonanie warstw izolacji przeciwwodnej.**

Budowa tarasu zależy od tego, czy wnosimy go **na stropie pomieszczenia ogrzewanego** bądź **nieogrzewanego**, czy też bezpośrednio **na ziemi.** W tym ostatnim przypadku mamy do wyboru kilka rodzajów konstrukcji. Najczęściej wykonywane są **tarasy betonowe**, można jednak wzniesić również **taras drewniany** oparty na fundamencie punktowym. Bardzo atrakcyjnym, wartym polecenia rozwiązaniem jest **taras ziemny** o nawierzchni wykonanej z kamienia, kostki betonowej bądź bruku drewnianego – jego posadowienie na poziomie gruntu sprawia, że idealnie wraża on w przestrzeń ogrodu (w sensie dosłownym, gdyż po upływie pewnego czasu

zieleń potrafi malowniczo przerosnąć jego brzegi).

■ Taras „na poziomie”

Taras **nad pomieszczeniami przyziemia** lub **piwnicy** należą do konstrukcji najbardziej skomplikowanych. Zwykle

■ **Szerokie wygodne schody „otworzą” wyniesiony taras na otoczenie** (fot. Milo)

posadowione są znacznie wyżej niż tarasy naziemne, dlatego w mniejszym niż one stopniu łączą wnętrze domu z otoczeniem, bardziej niekiedy przypominając rozległy balkon niż „zielony salon”. Radą na spójniejsze ich powiązanie z ogrodem jest wybudowanie szerokich łagodnych, a więc łatwych do pokonania schodów 1, a także posadzenie w sąsiedztwie szybko rosnących drzew i wysokich krzewów – ich „zaglądające” przez balustradę ulistnione konary stworzą wrażenie bliższego obcowania z przyrodą. Zalety wysokiego usytuowania tarasu pozwala docenić rozległa, zadrzewiona działka; miło ją oglądać z tak dogodnego „punktu widokowego”.

Konstrukcję tarasu nad помещением stanowi strop wnętrza niższej kondygnacji. Przy planowaniu należy pa-

miętać o jego **wielowarstwowej budowie** (w przypadku tarasu nad przestrzenią ogrzewaną dodatkowo pogrubioną o izolację cieplną i warstwę dociskową). Najlepiej, gdy górna powierzchnia stropu stanowiącego konstrukcję tarasu obniżona jest w stosunku do analogicznej powierzchni w sąsiadującym z nim помещению o 25-30 cm. Pozwoli to na zachowanie kilkucentymetrowej **różnicy poziomów** pomiędzy posadzką we wnętrzu a nawierzchnią tarasu, dzięki czemu w słotne dni i podczas roztopów unikniemy zalania podłogi w budynku wodą.

Jeśli usytuowane pod tarasem wnętrze jest ogrzewane, musimy – co oczywiste – ocieplić je również od góry, układając warstwę **izolacji**, której grubość nie powinna być mniejsza niż 15 cm (jeśli wy-

korzystamy do tego celu polistyren ekstrudowany, wystarczy 10 cm). Wprawdzie nad помещением nieogrzewanym – np. garażem – ocieplenie nie jest konieczne, warto je jednak ułożyć – w zimie zapobiegnie ono gwałtownym spadkom temperatury we wnętrzu (oczywiście pod warunkiem, że ściany помещення również cechuje dobra izolacyjność cieplna).

Brzeży wyniesionego ponad poziom gruntu tarasu musimy zabezpieczyć **balustradą** wysokości co najmniej 90 cm 2. Ze względu na bezpieczeństwo dzieci warto, by prześwity pomiędzy jej elementami nie przekraczały 15 cm. Wybierając rodzaj balustrady, miejmy też na uwadze pomysłowość naszych pociech; poziome pręty z powodzeniem zastąpią im wygodna drabinek!

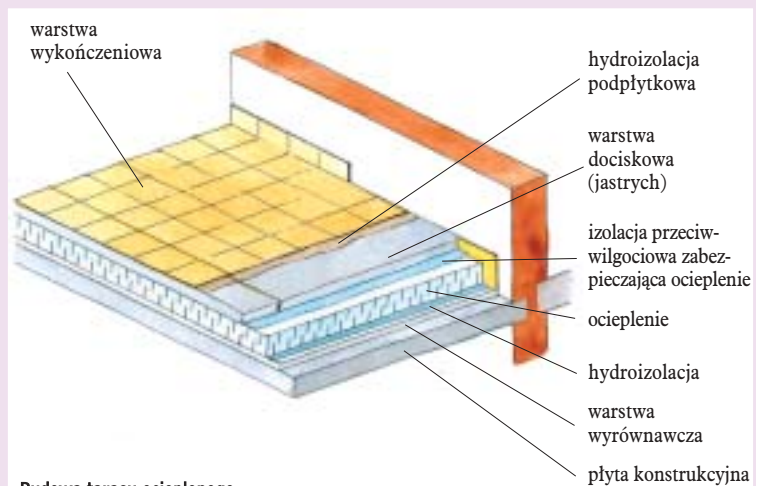
>> Jak zbudowane są tarasy nad помещениемami

Warstwy tarasu nad помещениемem ogrzewanym:

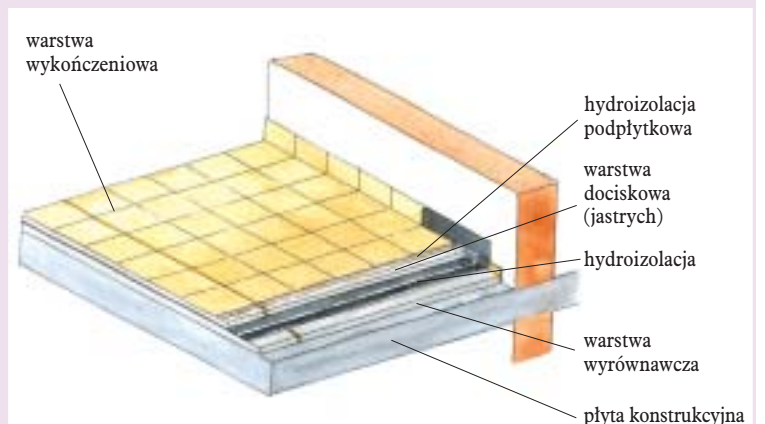
- **plyta konstrukcyjna** (strop nad помещениемem niższej kondygnacji);
- **warstwa wyrównawcza** (kształtująca spadek) grubości nie mniejszej niż 3-4 cm – zapobiega gromadzeniu się na powierzchni tarasu wody deszczowej lub pochodzącej z topniejącego śniegu. Wykonujemy ją z betonu klasy B-15 lub zaprawy, z zachowaniem 1-2-procentowego spadku w kierunku ogrodu;
- **hydroizolacja** – chroni przed przenikaniem wody z zewnątrz w głąb tarasu; można ją wykonać z różnych materiałów, m.in. z papy na osnowie poliestrowej (dwuwarstwowo) lub papy termozgrzewalnej, mocnej folii lub membran kubełkowych;
- **izolacja cieplna** ze styropianu FS 20 lub FS 30 (obecnie pod nazwą odp. EPS 100, EPS 200), polistyrenu ekstrudowanego XPS bądź twardych płyt z pianki poliuretanowej;
- **izolacja przeciwwilgociowa** – warstwa folii zabezpieczająca ocieplenie przed zawilgoceniem, do którego mogłoby dojść podczas wykonywania kolejnej warstwy (dociskowej); układa się ją podobnie jak paroizolację: na zakład i z wywinięciem na ścianę;
- **warstwa dociskowa (jastrych)** grubości co najmniej 4-5 cm – jej zadaniem jest dociskanie warstwy ocieplenia; wykonuje się ją z betonu B 15 wzmocnionego siatką przeciwpną;
- **hydroizolacja podpłytkowa** z płynnej folii lub zaprawy uszczelniającej;
- **warstwa wykończeniowa** (terakota, gres, klinkier, płytki kamienne lub deski na legarach).

Warstwy tarasu nad помещениемem nieogrzewanym:

- **plyta konstrukcyjna;**
- **warstwa wyrównawcza** (kształtująca spadek);
- **hydroizolacja** – chroni przed przenikaniem wody z zewnątrz w głąb tarasu;
- **warstwa dociskowa** – pełni rolę podkładu pod materiał wykończeniowy;
- **hydroizolacja podpłytkowa;**
- **warstwa wykończeniowa..**

Budowa tarasu ocieplonego

Budowa tarasu nieocieplonego

Taras „przyziemny”

Taras posadowiony **bezpośrednio na gruncie** lub **tuż ponad nim** jest rozwiązaniem znacznie bardziej uniwersalnym. Zapewnia doskonałe połączenie domu z otoczeniem, pełniąc jednocześnie dwójką funkcję: zielonego salonu i „udomowionego” ogrodowego zakątka. Można go skonstruować i wykończyć na wiele różnych sposobów; równie bogate są możliwości jego aranżacji. Możemy „zamknąć” go częściowo murkiem lub dowolną balustradą, bądź też pozostawić całkowicie otwartym. Zejście do ogrodu – jeśli wymaga tego różnica poziomów – może prowadzić po betonowych, wykończonych powierzchniowo schodkach, stopniach z drewna czy kamienia – pełnych bądź wypełnionych np. żwirem na podsypce. W większości przypadków możemy również obsypać taras ziemią, tworząc wokół niego łagodny zadarniony stok, bardziej stromą, porośniętą sil-

2 Taras musi być wygodny ale także bezpieczny (fot. ZPC Przysucha)

3 Taras na skarpie to pole do popisu dla naszej wyobraźni (fot. Findrewno)

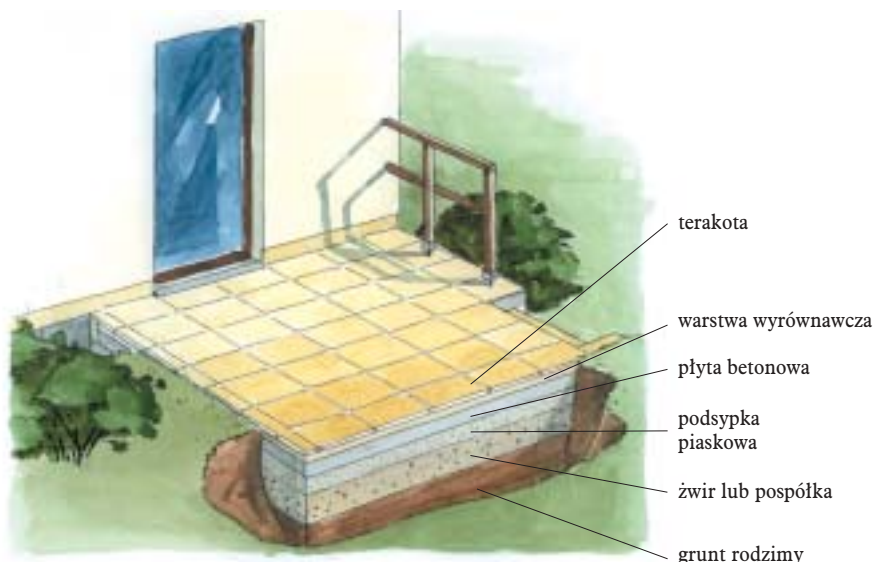
nie ukorzeniającymi się roślinami skarpe albo „kaskadowy” skalniak **3**. Z kolei niski taras ziemny o utwardzonej kamieniem, kostką czy brukiem drewnianym nawierzchni daje szansę wykreowania przestrzeni o szczególnym charakterze – możemy przewidzieć w jego obrębie wolne miejsca na rośliny gruntowe i stworzyć łagodne, poprzerastane drobnymi krzewinkami lub trawą połączenie z ogrodem.

Taras betonowy

Beton, jako podłoże konstrukcyjne tarasów na gruncie **4**, cieszy się największą popularnością z uwagi na **bogate możliwości wykończenia**. Betonową płytę możemy wyłożyć gresem lub mrozoodporną terakotą w bogatej gamie kształtów, wzorów i odcieni, płytkami klinkierowymi bądź kamiennymi, a także deskami na legarach.

Po **wytyczeniu powierzchni** betonowego tarasu naziemnego należy w jego obrębie **wybrać humus** (ziemię urodzajną), a powstałe zagłębienie **wypełnić podbudową** z kruszywa (żwiru bądź pospółki piaskowo-cementowej), które następnie przykrywamy warstwą **podsyпки piaskowej**. Wszystkie warstwy powinny być **zagęszczone mechanicznie i wyrównane**. Taras na tak przygotowanym podłożu nie wymaga hydroizolacji, a jego płyta konstrukcyjna nie musi być zbrojona. Konieczne jednak będzie wykonanie na niej **kształtującej spadek warstwy wyrównawczej**, która zapewni odwodnienie powierzchni tarasu.

4 Budowa tarasu betonowego na gruncie

Do układania płytek należy używać **elastycznych zapraw klejowych i zapraw do fugowania** przeznaczonych do stosowania na dworze.

By korzystanie z tarasu było komfortowe i bezpieczne, **materiał wykończeniowy nie może być śliski**. Warunek ten spełniają płytki chropowate, o specjalnej fakturze lub pokryte powłoką antypoślizgową, a także nieszkliwiony klinkier i greszowany kamień. Najgorzej pod tym względem spisuje się zmoczone deszczem drewno, możemy jednak wybrać nieco droższe deski ryflowane – ich powierzchnia zapewnia stopom lepsze oparcie, a rowki przejmują nadmiar wody. Wykonując pokrycie tarasu z desek trzeba zachować pomiędzy nimi **szczeliny**, które zapewnią odpowiednią wentylację.

Taras drewniany

Najczęściej wznoszony bywa przy domach letnich i budynkach o konstrukcji szkieletu drewnianego, jest jednak równie godny polecenia dla budynku muranego. Zaletą tarasu z drewna jest **niewysoki koszt i prostota wykonania** – można go z powodzeniem wnieść we własnym zakresie. Jego budowa nie wymaga, poza wykonaniem punktowego fundamentu, robót mokrych, a także prac ziemnych – nie musimy bowiem usuwać w jego obrysie humusu. Taras drewniany wykonany z **odpowiednio zabezpieczonego materiału**, posłuży nam przez dziesiątki lat, a jego charakterystyczny wygląd może stać się wyróżnikiem całej posesji.

Jako budulec tarasowy najpowszechniej stosowane jest dosyć miękkie **drewno sosnowe i świerkowe**, które z uwagi

na znikomą odporność na działanie czynników atmosferycznych musi zostać przed użyciem **zabezpieczone impregnatem**. Zaimpregnować trzeba także twardszą – a więc i trwalszą – jednak znacznie kosztowniejszą **dębinę**. Najlepiej nadają się do tego celu preparaty na bazie oleju i rozpuszczalnika. Ponieważ trwałość i stopień zabezpieczenia drewna zależą od głębokości penetracji impregnatem, najkorzystniej będzie zlecić impregnację **metodą ciśnieniową** wyspecjalizowanej firmie. Jeśli nie mamy takiej możliwości, lepszy skutek niż malowanie zapewni poddanie przyciętych „na wymiar” elementów drewnianych **kąpieli impregnującej**. Zabezpieczenia nie wymaga jedynie najdroższe drewno gatunków egzotycznych: iroko, tek czy bangkirai, wyposażone przez naturę w wystarczającą oleistość własną. Jest przy tym najodporniejsze na ścieranie i zarysowania. Z tego drewna możemy nawet wykonać obrzeże basenu czy oczka wodnego. Jeśli zastosujemy deski ryflowane, powierzchnia wilgotnego tarasu będzie mniej śliska **5**.

Bogaty wybór lakierobejc, lazur oraz impregnatów barwiących pozwoli nam nadać budulcowi **odcień harmonizujący z elewacją budynku**. Za pomocą lakieru bezbarwnego możemy utrwalić również naturalną barwę drewna egzotycznego, którego pewne gatunki z upływem czasu zmieniają kolor na szaro-srebrzysty; konserwy uznają to być może za zaletę.

Konstrukcję tarasu drewnianego mogą stanowić – zależnie od jego wymaganej wysokości – **legary** oparte na drewnianym **podciągu** przymocowanym do betonowych słupków posadowionych w gruncie bądź opierające się bezpośrednio na **słupkach** (wówczas słupków musi być więcej, a ich rozstaw – mniejszy) **6**. Słupki te pełnią funkcję fundamentu punktowego; wykonujemy je z betonu klasy co najmniej B 15. Od strony budynku obciążenie od legarów przejmuje **belka przyścienna**. Drewniane elementy tarasu łączymy z betonowym fundamentem za pomocą kątowników metalowych.

5 Nawierzchnię tego tarasu wykonano z ryflowanego drewna egzotycznego (fot. DLH Drewno)

6 Drewniany taras na legarach, wsparty na betonowych słupkach

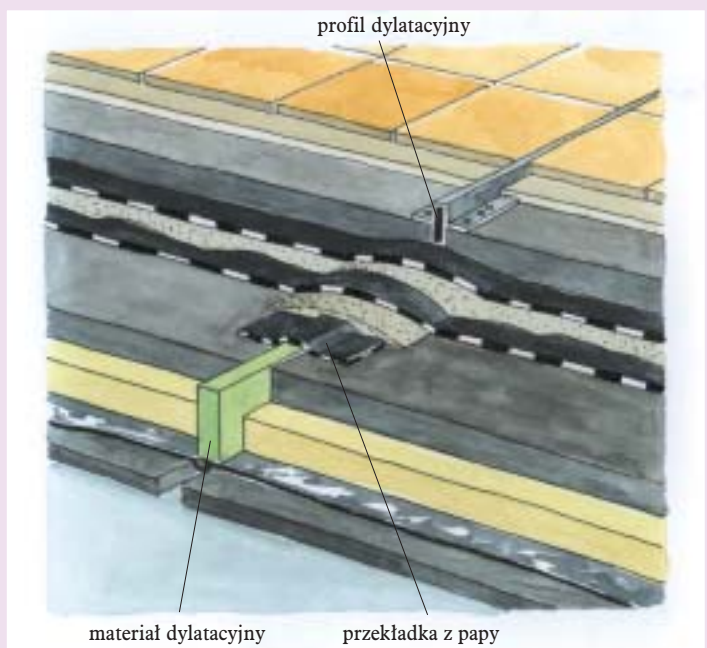

>> **Dylatacje konieczne!**

W obrębie niemal każdego rodzaju tarasu występują **naprężenia**, mogące powodować pękanie jego poszczególnych warstw. Ich przyczyną jest zarówno nagrzewanie promieniami słonecznymi z następującym po nim wieczornym ochłodzeniem, jak i – w przypadku tarasów nad pomieszczeniami – różnice pomiędzy temperaturą we wnętrzu położonym pod tarasem oraz na zewnątrz budynku. Skutki tych naprężeń niwelują **dylatacje** – szczeliny dzielące wszystkie nieplastyczne warstwy tarasu (poza konstrukcyjną), wypełnione materiałem trwale elastycznym. Dylatację trzeba również wykonać na styku tarasu ze ścianą budynku (nie dotyczy to utwardzonych tarasów naziemnych). Materiałem wypełniającym mogą być paski styropianu lub pianki poliuretanowej grubości 2 cm. W sprzedaży dostępne są także gotowe, łatwe w użyciu profile dylatacyjne.

Taras na stropie lub płycie betonowej powinien być podzielony szczelinami dylatacyjnymi na pola o wymiarach 2 x 2 m. Jeśli ma on mniejszą powierzchnię, dylatacje (poza przyścienną) nie będą potrzebne.

Przy wykonywaniu dylatacji istotne jest, aby podzieliły one wszystkie nieplastyczne warstwy tarasu na mniejsze pola

Układając deski stanowiące nawierzchnię tarasu, należy zachowywać między nimi **odstęp** szerokości 1-2 cm, które umożliwią odpływ wody deszczowej i wysychanie drewna.

Utwardzony taras ziemny

Taki taras, jeśli zostanie prawidłowo wykonany, będzie bardzo trwały. Jego obrys może być nieregularny, o miękkich organicznych liniach – dostosowany do

charakteru ogrodu i naszych upodobań **7**.

Po wytyczeniu kształtu tarasu usuwamy w jego obrębie 20-30-centymetrową warstwę humusu i wypełniamy powstałe zagłębienie piaskiem, który następnie mechanicznie zagęszczamy. Podbudowę pod nawierzchnię (**kostka betonowa lub kamienna, płyty kamienne**) będzie stanowić ok. 10-centymetrowa warstwa pospółki – piasku zmieszanego z cementem

7 Budując utwardzony taras ziemny możemy w ciekawy sposób połączyć różne materiały (fot. DREWbet)

w stosunku 9:1. Mocujemy w niej krążki, a następnie układamy ściśle elementy nawierzchni, dociskając je gumowym młotkiem. Pozostały piasek wmiatamy szczotką w szczeliny pomiędzy płytami lub kostką. Tak wykonany taras będzie **długowieczny**, niestraszne mu bowiem będą deszcze i mrozy.

Nawierzchnię ziemnego tarasu możemy wykonać również z **bruku drewnianego** (pni o średnicy 8-15 cm, pociętych na klocki długości ok. 25 cm). Najodpowiedniejsze do tego celu jest **drewno twarde** – np. dębina. Każdy element drewniany musimy dokładnie **zaimpregnować**. W wytyczonym miejscu usuwamy warstwę gleby na głębokość ok. 40 cm, wypełniając zagłębienie żwirem na grubość ok. 15 cm, a następnie 10-centymetrową warstwą piasku. Żwir i piasek stworzą przepuszczalną warstwę drenażową, która umożliwi odprowadzenie wody z nawierzchni. Szczeliny pomiędzy klockami wypełniamy piaskiem.

Propozycją godną uwagi jest **ziemny taras schodkowy**, znakomicie harmonizujący z budynkiem usytuowanym na wzniesieniu. Poszczególne jego poziomy wytyczamy na tyle rozległe, by taras nie przypominał schodów; mogą też być różnej szerokości. Powinny je ograniczać kamienne lub betonowe krążki solidnie osadzone w gruncie – najlepiej posadzić je na fundamencie z betonu. Jako elementy graniczne ciekawie wyglądają również ułożone poziomo podkłady kolejowe, które można zakotwić, przytwierdzając np. do wbitych w ziemię palików długości 50-60 cm. ■

Dane teleadresowe producentów oraz przykładowe ceny podajemy na str. 82.

>> Taras z sukcesem

Nasz taras stanie się ulubionym miejscem biesiadowania i wypoczynku pod warunkiem, że dobrze przemyślimy jego **usytuowanie, kształt i wielkość**, a także **aranżację i powiązania funkcjonalne z wnętrzem domu**. Warto go umiejscowić jak najdalej od ulicy i ostonić przed wzrokiem ciekawskich oraz sąsiadów – w tym celu możemy obudować go kratkami pod pnącza, otoczyć gotowymi drewnianymi osłonami lub matami z bambusa czy gałęzi. Równie istotny jest **widok z tarasu**: ważne byłoby zamiast własnego śmietnika czy ściany garażu sąsiada podziwiać z niego najatrakcyjniejszy fragment ogrodu.

Taras usytuowany **od południa lub zachodu** będzie niemal przez cały dzień silnie nasłoneczniony –

Widok z tarasu jest równie ważny jak jego aranżacja (fot. Deitermann Polska)

z pewnością warto go choćby w części **zadaszyć**. Korzystnie jest, jeśli fragment jego powierzchni znajduje się w podcieniu budynku; wówczas będziemy mogli na nim przebywać nawet podczas deszczu. Często spotykanym rozwiązaniem jest zadaszenie tarasu wykonane z tego samego pokrycia, co dach domu. Można również użyć w tym celu płyt poliwęglanowych lub mat gałęziowych albo przymocować do ściany rozwijaną markizę. Najatrakcyjniejszym rozwiązaniem jest z pewnością konstrukcja drewniana obrośnięta gęstym pnączem. Pamiętajmy, że osłonięcie powierzchni tarasu przed słońcem będzie miało korzystny wpływ nie tylko na komfort użytkowania, ale również na jego **długowieczność**.

Planując wymiary tarasu pamiętajmy o **możliwości wygodnego ustawienia mebli**; poza stołem dużo miejsca zajmują krzesła lub fotele, trzeba też przewidzieć przestrzeń na nieskrępowaną komunikację. Warto także zawnoczyć o grillu lub zewnętrznym kominku (mogą wymagać wzmocnionego fundamentu).

Nie zapominajmy też o **sztucznym oświetleniu**: nawet na tarasie całkowicie zadaszonym montujemy tylko oprawy przeznaczone do użytkowania na zewnątrz.

W większości projektów gotowych na taras wychodzi się wprost z salonu, nie jest to jednak rozwiązanie korzystne. Jakkolwiek trudno dyskutować z potrzebą wizualnego otwarcia pokoju dziennego na ogród, najbardziej uczęszczane **połączenie z tarasem** powinno prowadzić **z kuchni lub jadalni**. Łatwiej nam będzie wtedy obsłużyć gości ogrodowego party, czy choćby podać obiad domownikom.

Kinkiet zewnętrzny (fot. Lena Lighting)

Maty z gałęzi grabu lub pędów bambusa zapewniają przyjemny „śródziemnomorski” półcień (fot. A. Rezler)